

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В М. ОСВЕНЦІМ (ПОЛЬЩА)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ У СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
12-13 травня 2022 року**

УДК [005.332.2:001:378]:339.92(477:4)(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 495 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

РОЗДІЛ 4. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ, ТУРИЗМУ, РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

ГОБЛИК-МАРКОВИЧ Н.М., КОЗАР Я.І. Новітні напрями в організації діяльності кафе-кондитерських.....	422
ГОБЛИК-МАРКОВИЧ Н.М., МАСЛИГАН О.О. Управління ефективністю структурних об'єднань в туристично-рекреаційній сфері шляхом оптимізації їх організаційної структури управління.....	424
ДЕРКАЧ Ю., УДВОРГЕЛІ Л.І. Заклади розміщення у сільському туризмі.....	426
КАМПОВ Н.С., КАСИНЕЦЬ О.В. Інфраструктура туризму як об'єкт управління.....	428
КОПРИВА А. Т. Відновлення родинного будинку Ерделі в місті Мукачеві. Від ідеї до реалізації.....	430
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., БОНДАРЕВА М.С. Сучасний стан та пріоритети розвитку кадрової політики підприємств залізничного транспорту.....	432
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., АЛЕКСИК Ю.Ю. Розвиток логістичних процесів в Україні...	434
МЕДВІДЬ Л.І., ИЙБЕР К. Вплив пандемії Covid-19 на деформацію туристичної сфери регіону.....	436
МИКУЛАНИНЕЦЬ С. І. Логістика в туризмі.....	438
MILASHOVSKA O.I. Support of Ukraine and the initiative of the european hotel community in the conditions of war	440
МОЛНАР-БАБЛЯ Д.І., КОЗАР Я.І. Ефективність функції контролю в готельно-ресторанній індустрії.....	442
ПАПП В.В., БОШОТА Н.В. Роль місцевих громад у сталому розвитку туристичної сфери.....	443
РОРОВУСН О.Р., KUPRIYENKO I.V. The role of a foreign language in management and tourism.....	445
ПРОСКУРА В.Ф., ГУРЗАН Н. Синергетична модель прогнозування кризових процесів в економіці регіону.....	447
ПУГАЧЕВСЬКА К.Й. Підтримка бізнесу в умовах воєнного стану.....	449
СКОПЕНКО Н.С., УДВОРГЕЛІ Л.І. Ключові напрямки відновлення вітчизняної економіки після закінчення війни.....	451
ТОДЬЄРШКО Е. В. Особливості управління кластерами туризму Закарпатської області	453
ХАУСТОВА К.М. Публічне управління у контексті сучасних викликів	455
ЧОРІЙ М.В. Кулінарна дипломатія як аспект підтримки та взаємопорозуміння між державами і народами.....	457
ШАШОВЕЦЬ Й.П., КОРОЛЬ Т. В. Особливості та завдання розвитку персоналу освітніх закладів у сучасних умовах.....	460

РОЗДІЛ 5. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО, КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО ПРОСТОРУ ТА ГЕОГРАФІЇ

ГОЛЬЧА А.М., МОВЧАН К.М. Книга від Середньовіччя до XXI ст. Виховна роль.....	462
ІЛЬТЬО Г.Ф. Роль суспільно-політичного й освітньо-культурного простору в умовах політичної кризи.....	463
КУЦИН Е. К. Роль реалістичних ремінісценцій в сучасному мистецтві.....	464
ЛУЖАНСЬКА Т.Ю., ТУРЯНИЦЯ А. Роль туристично-інформаційних центрів у суспільно-географічному дослідженні території міста.....	466

бізнесу, доступного кредитування, можливості релокації з територій, де ведуться активні бойові дії, тощо.

Література

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 21.04.2022)
2. Про затвердження Порядку надання роботодавцю компенсації витрат на оплату праці за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні: Постанова КМУ №331 від 20 березня 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/331-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 27.04.2022)
3. Тил працює – Україна воює. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/221573.html> (дата звернення: 21.04.2022)

УДК 355.018:[330.342-044.382](477)

СКОПЕНКО Н.С.
Національний університет харчових технологій,
УДВОРГЕЛІ Л.І.
Мукачівський державний університет

КЛЮЧОВІ НАПРЯМКИ ВІДНОВЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ ВІЙНИ

Відкритий воєнний напад Росії за підтримки Беларусі на Україну 24 лютого 2022 року є продовження російсько-української війни за незалежність і суверенітет України, яка триває з 2014 року.

За даними експертів [1] для ефективною післявоєнної відбудови країни потрібно вирішити чотири базові проблеми, які є основою для майбутньої економіки країни: зміна системи управління; повернення населення (демографічне вирівнювання); зміна підходів до зовнішньої політики; побудова нової (новітньої) економічної моделі, заснованої на економіці XXI століття.

За оцінками Світового банку [2], ВВП України в 2022 році скоротиться більше ніж на 45%. Вітчизняна економіка зменшиться на 50%, кожне друге підприємство може бути закрито. Аналітики очікують на повільне відновлення української економіки. За їхньою оцінкою, у 2023 році ВВП країни зросте на 2,1%, у 2024 році – на 5,8%. Інфляція у 2022 році становитиме 15%, роком пізніше – 19%, у 2024 році – 8,4%, впливає з прогнозу.

Ключові напрямки, на яких має зосередитися держава, задля подолання кризи та відновлення економіки після закінчення війни [1]:

Ключові напрямки, на яких має зосередитися держава, задля подолання кризи та відновлення економіки після закінчення війни [1]:

- *Відновлення експорту* основних товарів (зернових, руди та металу) на тлі високих світових цін. Створення інфраструктурних можливостей для експорту в умовах блокади українських морських портів.

- *Захист внутрішнього виробника і протидія імпорту.* Пріоритетом має стати створення нових сучасних виробництв з максимальним використанням сучасних технологій. Державна підтримка вітчизняних виробників продуктів харчування, які можуть продовжувати роботу. Підтримання споживчого попиту шляхом запровадження регулярних виплат для громадян, що залишилися в

Україні і не мають роботи. Запровадження держзамовлення як необхідного чиннику збереження стратегічних галузей.

- *Відновлення інфраструктури.* За попередніми оцінками, станом на 11 квітня загальна сума збитків внаслідок руйнування саме інфраструктурних об'єктів оцінювалася щонайменше у \$80,4 млрд. Окрім великої кількості житла, у переліку пошкоджених, зруйнованих або захоплених об'єктів – 319 дитячих садочків, 546 закладів освіти, 205 медичних закладів, 145 заводів та підприємств, 277 мостів та мостових переходів, 10 військових аеродромів, 8 аеропортів та 2 порти. Маріуполь та багато інших міст України фактично зруйновані. Необхідною умовою для подальшої відбудови інфраструктури є очищення територій від мін та інших вибухонебезпечних предметів. Негайне відновлення критичної інфраструктури у звільнених регіонах.

- *Оновлення фінансової системи.* Головне завдання банківської системи після війни – повернення до кредитування економіки. Крім того, для стабільності фінансової системи необхідно: запровадити безготівкову платіжну інфраструктуру; розробити та впровадити стратегію управління непрацюючими кредитами, які отримали такий статус внаслідок війни; розвиток іпотечного кредитування та кредитів на відновлення інфраструктури; залучення іноземних фінустанов задля підтримки вітчизняної банківської системи.

- *Розвиток АПК.* Збройна агресія Росії проти України може призвести до глобального дефіциту продовольства та зростання цін на продукти (вже спостерігається зростання вартості харчів більше ніж на 30% у порівнянні з 2021 роком). Задля відновлення роботи в АПК необхідно провести розмінування земель сільського призначення; забезпечити доступні кредити на стимулювання технічного переоснащення виробництва та розвитку переробки агропродукції; запровадити програми для заохочення малих агровиробників; забезпечити суттєве збільшення квот безмитного експорту агропромислової продукції до країн ЄС у результаті перегляду Угоди про асоціацію у частині про торгівлю товарами, що розпочався у 2021 році;

- *Демографічна криза. Ринок праці.* За оцінками ООН [3] з України виїхало понад 5 млн осіб станом на 20 квітня. За найбільш реалістичним сценарієм до України не повернеться половина біженців, тобто країна втратить значну частину вмотивованого працездатного населення. Крім того, може відбутися масове повернення людей в обставинах, коли країна не має можливості забезпечити їх роботою, доходом, а у випадку біженців із зони бойових дій, можливо, і житлом. Для вирішення даної проблеми необхідно здійснити перекваліфікацію кадрів та проведення інформаційної кампанії на підтримку зміни професії (з фінансовими стимулами від держави); державні субсидії (або безвідсоткові позики) для бізнесу під час створення нових робочих місць; впровадження програми надання житла громадянам за умови підписання робочого договору з підприємством.

- *Трансформація ІТ.* Україна може стати світовим ІТ-лідером, якщо державою буде забезпечено чотири ключових складових, завдяки яким відбувається швидкий ріст сектору: державні інвестиції в ІТ-освіту, збереження

комфортного податкового законодавства, підтримка розвитку продуктивних компаній та стартапів, створення комфортного та безпечного зовнішнього середовища і дотримання захисту прав людини.

Отже, гарантією швидкого відновлення України після закінчення воєнних дій є подальше проведення структурних реформ, залучення масштабної міжнародної підтримки та інтеграція в Європейський союз.

Література

1. Україна 2022. Як не втратити свій шанс стати сильною державою. Український інститут майбутнього. URL: <https://uifuture.org/publications/ukrayina-2022-yak-ne-vtratyty-svij-shans-staty-sylnoyu-derzhavoyu/>

2. War in the Region. Europe and Central Asia Economic Update. WORLD BANK ECA ECONOMIC UPDATE SPRING, 2022, p.103

3. УВКБ: Україну покинули п'ять мільйонів беженців. Сайт ООН. URL: <https://news.un.org/ru/story/2022/04/1422242>

УДК 338.48

ТОДЬЄРІШКО Е. В.

Мукачівський державний університет
Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ КЛАСТЕРАМИ ТУРИЗМУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Зміст категорії елементарні ознаки (або особливості) управління кластерами туризму полягає у їх зв'язку зі сталими характеристиками базових рис/ознак узгоджених спільних дій учасників.

Первинне визначення елементарних ознак (особливостей) управління кластерами туризму Закарпатської області, як спільної дії його учасників, почалося з 2005 р. Продовж 2005 р. припинено дію преференційних режимів СЕЗ, державних гарантій та спеціальної економічної зони «Закарпаття». Відтак, з цього періоду районні та місцеві органи управління ініціювали активне об'єднання зусиль бізнесу та пошук консенсусу, щодо економічного розвитку території у межах яких поступово набували поширення гнучкі (нестандартні) форми зайнятості або такі, що від'ємні від традиційних за однією або кількома ознаками виділеними в табл. 1.

Таблиця 1

Критерії віднесення зайнятості до гнучких (нестандартних) форм

Критерії для визначення форми, які відрізняються від традиційних*			
просторові аспекти організації праці (у т.ч. робота за викликом)	часові аспекти організації праці (тимчасове, строкове, непостійне працевлаштування)	режим та умови праці (зокрема, праця поза стандартним робочим місцем, праця з використанням віртуального офісу)	статус зайнятості (приховане працевлаштування, самозайнятість).

Примітка

* форми зайнятості, що визнаються нормальними, стандартними за визначенням Міжнародної організації праці

Джерело: сформовано на основі [5]

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>